

ПОДАЦИ О УСТАНОВИ/ШКОЛИ	ПОДАЦИ О АУТОРИМА/АУТОРКАМА
Назив школе: ОШ „Здравко Гложански“	Маргарита Берчек, психолошкиња
Место, општина: Бечеј, Бечеј	
Школска управа: Нови Сад	
Опис примера добре праксе инклузивног образовања у ОШ „Здравко Гложански“, Бечеј	
Кључне речи: <i>основна школа, физички инвалидитет, интелектуалне тешкоће</i>	
Опис примера добре праксе	
<p>Представљам вам животну причу једног дечака, малог, али веома храброг и срчаног. Рођен је 1999. године са тешким оштећењем локомоторног апарата (сва четири екстремитета). Прогнозирано је да неће дуго живети, на позив Института за здравствену заштиту деце и омладине у Новом Саду родитељи нису дошли да то малецко дете однесу кући, те се уз њихову сагласност, преко Центра за социјални рад Бечеј оно смешта у Дом за децу ометену у развоју „Колевка“ у Суботици где борави 3 године. Тада бива категорисан као тешко ментално недовољно развијена особа и премешта се у Дом за лица ометена у развоју Кулине, где остаје да живи пуних 6 година. Док је био смештен у „Колевци“, мама га је посећивала, међутим када је премештен у Кулине, остао је сам уз повремене контакт са социјалним радницима из Бечеја. Тата га никада није посетио. Никада од рођења, мада тренутно живе на неких 20 км од свог детета... Нису се одрекли родитељских права.</p> <p>Услед реорганизације домова 2008. године дечак се враћа у Дом „Колевка“. Тада је већ имао 9 година и тек тада почиње интензиван корективно-стимулативни рад са њим.</p> <p>2009. године комисија за разврставање у Суботици доноси налаз да је дечак умерено ментално недовољно развијен и 01. септембра 2010. године полази у ШОСО „Жарко Зрењанин“ у Суботици у 1. разред. Тада је већ имао 11 година. Одмах је ангажован лични пратилац од стране локалне самоуправе Бечеј.</p> <p>Услед узраста детета упоредо са поласком у школу доноси се одлука о смештају детета у хранитељску породицу и проналази се особа из Радичевића као</p>	

специјализована хранитељица која је прошла обуку за бављење децом са сметњама у развоју. Адаптација на хранитељску породицу траје током јесени 2010.

При поласку у школу стање је било следеће: десна нога је била подигнута вертикално уз главу, користио је леву руку, а помагао се осталим екстремитетима (на основу мишљења конзилијума Ортопедске клинике „Бањица“ није више постојала могућност операције руку и ногу). Делимично је успевао да покреће инвалидска колица уз помоћ одрасле особе. Експресивни говор је био развијен, али се користио реченицама које су биле аграматичне. Матерњи мађарски језик је скоро потпуно заборавио. Усвојио је поједина слова азбуке, цртеж људске фигуре је био на нивоу шематског приказа, пажња је била веома кратког трајања, у групи је добро функционисао, био је прихваћен, вештине самопослуживања нису биле изграђене у потпуности, физиолошке потребе није у потпуности контролисао.

Центар за социјални рад у Бечеју се обратио нашој школи у новембру 2010. године ради испитивања могућности укључивања детета у редован образовни систем са информацијама да би дете требало да крене у 1. разред у издвојено одељење наше школе у Радичевићу. Сазнајемо да се дечак креће уз помоћ колица и да отежано користи шаке. На предлог ЦСР крајем новембра учитељица, водитељка случаја из ЦСР и ја као психолог школе одлазимо у Дом „Колевка“ у Суботици са циљем да успоставимо први контакт са дечаком. Тада сазнајемо да се дечак тога дана сели у хранитељску породицу.

Никада нећу заборавити први поглед детета када смо га угледали сићушног од око 25 кг у инвалидским колицима са огромним осмехом. Упознали смо веселог и непосредног дечака, пријатељски наклоњеног према сваком. Умиљат је, воли да упуту похвалу и комплименте, али воли и да њега похвале. Било нам је одмах јасно да се ради о детету које се храбро носи са свим недаћама које му је живот донео. На основу разговора са њим врло брзо смо схватиле да је процена његових интелектуалних способности од стране комисије била погрешна, односно да је његов ментални развој потцењен. Тренуци које је провео у мом крилу целим путем из Суботице до Радичевића су ми се заувек урезали у сећање. Причао је о дому, како је срећан што ће у новом окружењу имати пуно другара, пресрећан што иде код „моје Марије“ како је звао хранитељицу. Радознало је гледао кроз прозор аутомобила птице, камионе, цркву, присећао се свог недавног крштења. Причао је о томе како чека да дође мама да га посети, да му скува супу. Мама је од тада у контакту са њим повремено телефоном и свега неколико пута годишње га посети. Прошле године је коначно упознао и рођену сестру, са којом је комуникација отежана, јер девојчица прича мађарски, док је наш дечак потпуно заборавио матерњи језик.

Имали смо прегршт дилема на почетку. У нашој школи још нисмо били потпуно

спремни за прихватање различитости. Имали смо свега недељу дана за припрему свих услова за полазак дечака у 1. разред по редовном програму. Почели смо од припреме и интензивног разговора са децом не само из његовог будућег одељења, већ са свим ученицима који ће бити у истој смени са њима. Обављен је родитељски састанак са много питања о томе зашто у то одељење, о законском оквиру, о могућим будућим проблемима, али смо успели да победимо предрасуде. Обављен је договор са хранитељицом која је уједно обављала и „посао“ пратиоца детета. Директор је разговарао и са особљем у школи, намештена је импровизирана рампа на прилазу у школу, прилагодила се клупа инвалидским колицима, учионица је уређена као пријатан амбијент за сву децу, клупе су распоређене тако да између њих колица могу неометано да се крећу, његова клупа је окренута ка одељењу како би могао несметано да комуницира са свима, вербално и невербално.

И десио се тај 1. децембар 2010. године када је наш мали дечак први пут крочио у школску зграду. Другари су га са нестрпљењем чекали на прозору учионице. Требало је упознати се са школским звоном, са грајом деце у ходнику, са физкултурном салом која је одзвањала и доводила га у стање напетости када би запушио уши ногицом и рукама. Сећам се како су га затечено гледале спремачице када је сасвим пријатељски пружио руку уз речи „баци коску“. У почетку му деца нису прилазила, као да су га се бојала, али су га пажљиво посматрала. Гледала су га како вешто користи руке и ногу док пише, помера и придржава предмете, једе ужину... Уз помоћ игре су деца успела да превазиђу страх и сада су прави тим, додају му бојице, придржавају свеску, награђују га аплаузом. Сваким даном дечак је све сигурнији у себе. Прилагођена су потпуно наставна средства, методе и облици рада, набављено је пуно дидактичког материјала, прилагођен је распоред часова. Дечак је прошао процедуру преко интерресорне комисије и у 2. полугодишту је обезбеђен педагошки асистент. Од почетка сам координирала пружањем подршке дечаку. Ту су биле учитељица, библиотекар школе, актив 1. разреда, родитељи ученика у одељењу, чланови СТИО, колеге учитељи из издвојеног одељења у Радичевићеву, Центар за социјални рад и општина Бечеј, ресурсни центар ШОСО „Братство“ Бечеј. Друштво учитеља Бечеја је организовало први семинар, и овај дечак нам је помогао да кренемо путем успешне реализације ДИЛС пројекта „Инклузивно ексклузивни“, постали смо школа добре праксе и настављамо са локалним акцијама да помогнемо свој деци са сметњама у развоју у општини. Он нам је помогао да умом, срцем и душом разумемо и прихватимо инклузију.

У 4. разреду су се појединци из школе окренули од инклузивних принципа и пропагирани идеју да би дечаку било боље да више разреде похађа у специјалној школи. Уз подршку Школске управе Нови Сад, Мреже подршке инклузивном образовању и кроз израду веома детаљног акционог плана преласка ученика са сметњама у развоју са разредне на предметну наставу

успели смо да сензибилишемо наставнике за рад са њим. На првом одељењском већу почетком октобра 2014. године је тражено од наставника да се изјасне да ли сматрају да је потребан асистент на њиховим часовима. Мислим да је огроман успех било чути да сем наставнице математике (где дечак има измењени ИОП) и наставнице српског језика, сви остали наставници су рекли „не“! Дечак је у 5. разреду укључен у већину активности из свих предмета. Распоред је тако креиран да сваке радне недеље борави на свим предметима барем један час. Расположен је, пажња много дуже траје, осамостаљује се у школи, уме сам да покреће своја колица. Упркос прогнозама лекара ногу је одавно спустио, и не користи је уместо руке и све активности, као и други, обавља рукама. Има одговоран однос према школским обавезама. На полугодишту 5. разреда имао је све петице. Тужан је када добије четворку. Лепше му је у вишим разредима. Наставници су одушевљени. Јако воли презентације на часовима историје када ради на лаптопу. Обожава часове ликовног. У припреми је изложба групних радова одељења које похађају ученици са сметњама у развоју у општини Бечеј коју ће он отворити. Највећа жеља му је да се и ван школе дружи са својим другарима, да заједно славе рођендане...

Он има 16 година и похађа 5. разред основне школе, али с обзиром на животну причу он је прави херој. Његов пример је приказан на више стручних трибина и скупова, округлих столова, конференцијама, учествовао је у снимању кратких филмова. У целој нашој земљи је имао прилике да шири семе толеранције, инклузивне културе и праксе.

Сада му је жеља да се упозна са децом из централне школе у Бечеју. Жели да прича са њима, жели да упозна осталу децу кориснике колица. Жели да им каже да буду добри и да им пожели да буду здрави.

Особе са сметњама у развоју, инвалидитетом и тешкоћама у учењу имају исте потребе и иста осећања као сви. Хендикеп је када већина то не зна и мисли другачије.

Нека његова питања нисмо очекивали и нисмо знали како да му одговоримо. Када је тек дошао у хранитељску породицу једна комшиница је дошла код хранитељице на кафу, а он је питао: „Зашто она долази када ништа не ради са мном?“ (будући да је у дому контакт са одраслима имао само онда када би они дошли да обаве терапију са њим или да га нахране и пресвуку). Када је са хранитељицом био је у бањи на рехабилитацији питао је маму једне непокретне девојчице: „ Да ли си ти њена мама? Да ли си је ти родила? А зашто је ниси оставила када је таква?“ И појављују се све тежа питања на које немамо одговоре.

У почетку смо много пута постављали себи питање да ли наш мали дечак добија

сву потребну помоћ и подршку и да ли можда неки други стручњаци могу више да му пруже. Сада знамо да је за њега најважније да је сваког дана окружен веселим дечацима и девојчицама који га мотивишу и вуку напред, они су били ти за све ово време због којих је постигао невероватно пуно уз реченицу: „Желим да радим све као и они, хоћу да будем као они!“ Деца. Људи. Генијалци.

Изазова има и даље на сваком кораку. Хвала много свим појединцима на овом путу који показују како треба васпитавати добре људе. Хвала свима који помажу овом великом дечаку да сачува осмех на лицу. Јер добри људи побеђују све.

Прича која врло сликовито говори о снази и вољи за животом нашег дечака: „Ходочасио старац до храма на врху планине. Када је кренуо са подножја планине чувари на путу су га питали како мисли да стигне до тамо горе тако стар и немоћан. А старац им је само одговорио: „Моје срце је већ тамо, још само овај део мене да стигне.“...“ Дала сам том малом дечаку на нашем првом сусрету малог плишаног куцу са огрлицом „Заувек пријатељи“. Знала сам већ тада да ће то заиста и бити тако.